

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง และเพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการพัฒนาอาชีพการปลูกอ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยด้วย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยได้นำมาเสนอเป็นตอนๆ ในรูปของตารางข้อมูลประกอบความเรียง ได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา
- ตอนที่ 2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ได้แก่ รายได้ ขนาดของพื้นที่ถือครอง การได้รับข่าวสารทางการเกษตร ความต้องการเงินกู้ในอนาคต การเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาล ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของสมาคมฯ และความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมฯ
- ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวไร่อ้อยกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมฯ
- ตอนที่ 4 วิเคราะห์เหตุผลการเข้าเป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง ปัญหา และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา

1.1 อายุ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อย มีอายุเฉลี่ย 43.78 ปี ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี หรือร้อยละ 43.8 และมีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 27.7 เป็นอันดับรองลงมา เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีอายุต่ำสุดคือ 20 ปี อายุสูงสุด 69 ปี จะเห็นได้ว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี เนื่องจากเป็นวัยแรงงานและเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 อายุของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

ช่วงอายุ(ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30	10	7.7
31 - 40	36	27.7
41 - 50	57	43.8
51 - 60	20	15.4
มากกว่า 60	7	5.4
รวม	130	100.00

อายุต่ำสุด 20 ปี

อายุเฉลี่ย 43.75 ปี

อายุสูงสุด 69 ปี

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.21

1.2 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่ร้อยละส่วนใหญ่ มีการศึกษาในระดับชั้น ป.4-ป.6 ร้อยละ 90.8 รองลงมาได้แก่ระดับต่ำกว่า ป.4 และสูงกว่า ป.6 ร้อยละ 4.6 เท่ากัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรชาวไร่ร้อยละจะเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นไปตามการศึกษามัคบังคัม (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ระดับการศึกษาของเกษตรกรชาวไร่ร้อยละ

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า ป.4	6	4.6
ป.4 - ป.6	118	90.8
สูงกว่า ป.6	6	4.6
รวม	130	100.00

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

2.1 รายได้รวม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยของอำเภอเกาะคำ มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 42,805.67 บาท/ปี เกษตรกรชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 25,001-45,000 บาท/ปี หรือร้อยละ 44.6 และมีรายได้ต่ำกว่า 25,000 บาท/ปี หรือร้อยละ 22.3 เป็นอันดับรองลงมา และเกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ 85,000 บาท/ปี ขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 4.6 เท่านั้น จะเห็นว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยโดยเฉพาะในภาคเหนือ มีรายได้ต่อครอบครัว ต่อปี ยังต่ำอยู่ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 รายได้รวมของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

รายได้ทั้งหมดจากการประกอบอาชีพ(บาท)	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25,000	29	22.3
25,001-45,000	58	44.6
45,001-65,000	27	20.8
65,001-85,000	10	7.7
มากกว่า 85,000	6	4.6
รวม	130	100.00

รายได้ต่ำสุด 12,072 บาท

รายได้สูงสุด 214,000 บาท

รายได้เฉลี่ย 42,805.67

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 27,765.93

2.1.1 รายได้จากการปลูกอ้อย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อย มีรายได้จากการปลูกอ้อยเฉลี่ยครอบครัวละ 28,012.74 บาท/ปี เกษตรกรชาวไร่อ้อยส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001-40,000 บาท/ปี หรือร้อยละ 46.2 และมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท/ปี หรือร้อยละ 40.0 เป็นอันดับรองลงมา และเกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ 60,000 บาท/ปี ขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 6.1 เท่านั้น จะเห็นว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อย ยังมีรายได้จากการปลูกอ้อยที่ต่ำอยู่ อาจจะเป็นเนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยน้อยนั่นเอง (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 รายได้จากการปลูกอ้อย

รายได้จากการปลูกอ้อย (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20,000	52	40.0
20,001-40,000	60	46.2
40,001-60,000	10	7.7
มากกว่า 60,000	8	6.1
รวม	130	100.00

รายได้ต่ำสุด 6,072 บาท

รายได้เฉลี่ย 28,012.74

รายได้สูงสุด 105,000 บาท

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 18,185.60

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

2.2 ขนาดพื้นที่ถ่อครอง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีพื้นที่ถ่อครองสูงสุด 70 ไร่ และพื้นที่ต่ำสุด 4 ไร่ มีพื้นที่ถ่อครองเฉลี่ย 16.3 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ถ่อครองอยู่ระหว่าง 11-20 ไร่ หรือร้อยละ 47.7 รองลงมา มีพื้นที่ถ่อครองต่ำกว่า 10 ไร่ หรือร้อยละ 26.2 และเกษตรกรมีพื้นที่ถ่อครองตั้งแต่ 40 ไร่ขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 1.5 ซึ่งเป็นอันดับที่น้อยที่สุด จะเห็นได้ว่าขนาดพื้นที่ถ่อครองของเกษตรกรชาวไร่อ้อยของอำเภอเกาะคา ยังมีน้อย อาจจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรได้รับการแบ่งปันที่ดินโดยมรดกจากพ่อแม่มีน้อยลง อีกประการหนึ่งเกษตรกรมักจะขายที่ดินและไปประกอบอาชีพอื่น จึงมีผลทำให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรต่ำไปด้วย (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ขนาดพื้นที่ถ่อครองของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

จำนวนเนื้อที่ถ่อครองทั้งหมด (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10	34	26.2
11-20	62	47.7
21-30	28	21.5
31-40	4	3.1
มากกว่า 40	2	1.5
รวม	130	100.00

พื้นที่ถ่อครองต่ำสุด 4 ไร่

พื้นที่ถ่อครองเฉลี่ย 16.3 ไร่

พื้นที่ถ่อครองสูงสุด 70 ไร่

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.7

2.2.1 ขนาดพื้นที่ปลูกอ้อย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยเฉลี่ย 10.3 ไร่ โดยเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยสูงสุด 40 ไร่ และต่ำสุด 2 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีเนื้อที่ปลูกอ้อยอยู่ระหว่าง 6-10 ไร่ หรือร้อยละ 43.9 รองลงมา มีเนื้อที่ต่ำกว่า 5 ไร่ หรือร้อยละ 21.5 จะเห็นได้ว่าเนื้อที่ปลูกอ้อยของของเกษตรกรชาวไร่อ้อยของอำเภอเกาะคา ยังต่ำอยู่มาก โดยเฉลี่ยเพียง 10.3 ไร่ เท่านั้น จึงมีผลต่อรายได้จากการปลูกอ้อยต่ำตามไปด้วย (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ขนาดพื้นที่ปลูกอ้อยของเกษตรกร

จำนวนพื้นที่ที่ปลูกอ้อยทั้งหมด(ไร่)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5	28	21.5
6-10	57	43.9
11-15	25	19.2
16-20	13	10.0
มากกว่า 20	7	5.4
รวม	130	100.00

พื้นที่ปลูกอ้อยต่ำสุด 2 ไร่
พื้นที่ปลูกอ้อยสูงสุด 40 ไร่

พื้นที่ปลูกอ้อยเฉลี่ย 10.3 ไร่
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.0

2.2.2 สภาพการถือครองที่ดิน

จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรที่มีสภาพการถือครองที่ดิน เป็นของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 84.62 และเช่า คิดเป็นร้อยละ 15.38 เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เข้าพื้นที่ปลูกอ้อยจำนวน 20 ราย มีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 7.2 ไร่ พื้นที่เข้าปลูกอ้อยสูงสุด 18 ไร่ และต่ำสุด 2 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 50 มีพื้นที่เข้าปลูกอ้อยอยู่ระหว่าง 6-10 ไร่ รองลงมาร้อยละ 40 มีพื้นที่เข้าปลูกอ้อยต่ำกว่า 5 ไร่ และร้อยละ 10 มีพื้นที่เข้าปลูกอ้อยมากกว่า 10 ไร่ ตามลำดับ จากการศึกษาภาคสนามทำให้ได้ทราบว่าเกษตรกรในภาคเหนือส่วนใหญ่จะไม่เข้าพื้นที่ปลูกอ้อย (ตารางที่ 7, 8)

ตารางที่ 7 สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

สภาพการถือครองที่ดิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นของตนเอง	110	84.62
เช่า	20	15.38
รวม	130	100.00

ตารางที่ 8 การเข้าพื้นที่ปลูกอ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

พื้นที่เข้า	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5	8	40.0
6-10	10	50.0
มากกว่า 10	2	10.0
รวม	20	100.00

พื้นที่เข้าปลูกอ้อยต่ำสุด 2 ไร่

พื้นที่เข้าปลูกอ้อยเฉลี่ย 7.2 ไร่

พื้นที่เข้าปลูกอ้อยสูงสุด 18 ไร่

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.0

2.3 การได้รับข่าวสารทางการเกษตร จากแหล่งต่างๆ

การศึกษาการได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ของเกษตรกรชาวไร่อ้อย ได้แก่ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสารทางการเกษตร เจ้าหน้าที่ของสมาคม เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเพื่อนบ้าน โดยใช้วิธีกำหนดคะแนนตามระดับความถี่ของการได้รับข่าวสาร จากนั้นนำคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลระบุมาคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละสื่อ โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย

ระดับความถี่ของการได้รับข่าวสาร

2.35 - 3.00

การได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับมาก

1.68 - 2.34

การได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับปานกลาง

1.00 - 1.67

การได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับน้อย

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ในรอบ 3 เดือน อยู่ในระดับที่ต่ำ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยมวลรวม 1.65 โดยข่าวสารที่ได้รับมากที่สุดคือ เพื่อนบ้าน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.59) ข่าวสารที่ได้รับน้อยมากคือวารสารการเกษตร

(ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.02) และข่าวสารที่ได้รับจากโทรทัศน์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.57) จากเจ้าหน้าที่ของสมาคมและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.32) จากวิทยุ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.31) จากหนังสือพิมพ์ (ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.08)

จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของการได้รับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรชาวไร่อ้อยอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับข่าวสารจากการพบปะ พูดคุย กับเพื่อนบ้านและโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่ใกล้ชิดตัวเกษตรกร อาจจะเป็นเพราะว่าสมาคมชาวไร่อ้อยและหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังมีได้ให้ความสำคัญในเรื่องการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้ วิชาการต่าง ๆ นั้นเอง (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากแหล่งต่างๆ (ในรอบ 3 เดือน)

แหล่งข่าวสาร	ระดับความถี่(ครั้ง/สัปดาห์)			$\bar{X}$	S.D	แปลความ
	มาก 5ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ)	ปานกลาง 3-4 ครั้ง (ร้อยละ)	น้อย 1-2 ครั้ง (ร้อยละ)			
วิทยุ	11 (8.5)	18 (13.8)	101 (77.7)	1.31	0.62	น้อย
โทรทัศน์	79 (60.8)	46 (35.4)	5 (3.8)	2.57	0.57	มาก
หนังสือพิมพ์	1 (0.8)	8 (6.2)	121 (93.1)	1.08	0.30	น้อย
วารสารการเกษตร	-	3 (2.3)	127 (97.7)	1.02	0.15	น้อย
เจ้าหน้าที่	3 (2.3)	36 (27.7)	91 (70.0)	1.32	0.52	น้อย
เพื่อนบ้าน	85 (65.4)	37 (28.5)	8 (6.2)	2.59	0.61	มาก
เฉลี่ย				1.65	0.46	น้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย

- 2.35 - 3.00 หมายถึง การได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับมาก (สูง)
 1.68 - 2.34 " การได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับปานกลาง
 1.00 - 1.67 " การได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับน้อย (ต่ำ)

2.4 ความต้องการเงินกู้

2.4.1 ความต้องการ

เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 96 ราย หรือร้อยละ 73.8 มีความต้องการเงินกู้ และ 34 ราย หรือร้อยละ 26.2 ไม่มีความต้องการเงินกู้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การเพาะปลูกอ้อยจำเป็นต้องใช้ทุนมาก และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยไม่มีเงินทุนจึงจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาลงทุน ในรายที่ไม่ต้องการเงินกู้ จะเป็นเกษตรกรรายใหญ่และมีเงินทุนสำรองของตนเองอยู่แล้ว (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความต้องการเงินกู้ของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

ความต้องการเงินกู้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	34	26.2
ต้องการ	96	73.8
รวม	130	100.0

2.4.2 จำนวนเงินกู้

เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความต้องการเงินกู้เฉลี่ย 21,437.5 บาทจำนวนที่เกษตรกรมีความต้องการเงินกู้สูงสุด 150,000 และต่ำสุด 2,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการเงินกู้อยู่ระหว่าง 10,001-30,000 บาท หรือร้อยละ 52.1 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ความต้องการเงินกู้ของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

จำนวนเงินกู้(บาท)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	29	30.2
10,001 - 30,000	50	52.1
30,001 - 60,000	12	12.5
มากกว่า 60,000	5	5.2
รวม	96	100.0

จำนวนเงินกู้ต่ำสุด 2,000 บาท

จำนวนเงินกู้เฉลี่ย 21,437.5 บาท

จำนวนเงินกู้สูงสุด 150,000 บาท

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 24,543.8

2.4.3 วัตถุประสงค์ในการกักเงิน

เกษตรกรชาวไร่อ้อย ร้อยละ 60.4 มีความต้องการกักเงินไปใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การปลูกอ้อย รองลงมาร้อยละ 20.8 เพื่อการปลูกอ้อยและพืชอื่นๆ ร้อยละ 12.5 ต้องการนำเงิน มาเป็นทุนสำรอง และร้อยละ 6.3 จะนำเงินไปใช้ด้านอื่นๆ เช่น ใช้หนี้เก่า และใช้เป็นทุนสำหรับ การศึกษาของบุตร (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 วัตถุประสงค์ของการกักเงินของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

วัตถุประสงค์ในการกักเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพื่อการปลูกอ้อย	58	60.4
เพื่อการปลูกอ้อยและพืชอื่นๆ	20	20.8
เพื่อเป็นทุนสำรอง	12	12.5
อื่นๆ (ใช้หนี้เก่า, ทุนการศึกษาของลูก)	6	6.3
รวม	96	100.0

2.5 การเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาล

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยในอำเภอเกาะคา ร้อยละ 90 เป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาล และร้อยละ 10 ไม่ได้เป็นสมาชิกโรงงานน้ำตาล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเข้าเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาลทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยได้ทราบถึงผลประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ พร้อมทั้งได้ทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ จากทางโรงงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราคา หรือการตลาดของอ้อยในแต่ละปีได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิก (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาลของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

ลักษณะการเป็นสมาชิก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่เป็น	13	10.0
เป็น	117	90.0
รวม	130	100.0

2.6 ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อยมากที่สุดในระดับ สมาคมฯ ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินงานในการเป็นตัวแทนของสมาชิก และพบว่าเกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย น้อยที่สุดในประเด็นคณะกรรมการของสมาคมฯ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

ข้อความ	จำนวนที่ ตอบถูก	ร้อยละ	จำนวนที่ ตอบผิด	ร้อยละ
<u>วัตถุประสงค์</u>				
1. สมาคมฯ เป็นศูนย์กลางติดต่อประสานงานระหว่าง โรงงานกับมวลสมาชิก	127	97.7	3	2.3
2. สมาคมฯ ช่วยเหลือด้านอาชีพในกิจสงเคราะห์แก่สมาชิก	100	76.9	30	23.1
3. ตามหลักการแล้วสมาคมฯ จัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน	125	96.2	5	3.8
4. สมาคมฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการเมืองด้วย	80	61.5	50	38.5
5. สมาคมฯ ช่วยขจัดปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ระหว่างสมาชิกด้วยตนเอง	126	96.9	4	3.1
<u>การดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย</u>				
6. สมาคมฯ สามารถช่วยเหลือทำนในด้านเงินกู้	90	69.2	40	30.8

ข้อความ	จำนวนที่ ตอบถูก	ร้อยละ	จำนวนที่ ตอบผิด	ร้อยละ
7.สมาคมฯ เป็นผู้กำหนดราคาอ้อยแต่เพียงผู้เดียว	43	33.1	87	66.9
8.สมาคมฯ ช่วยเหลือท่านในด้านราคาอ้อยตันละ 520 บาท	100	76.9	30	23.1
9.สมาคมฯ ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินงานในการเป็นตัวแทนของสมาชิก	130	100.0	-	-
10.สมาคมฯ เป็นแหล่งให้ความรู้ คำแนะนำ และวิชาการแก่สมาชิก	91	70.0	39	30.0
11.สมาคมฯ ช่วยจัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมี เครื่องจักรกลฯ	69	53.1	61	46.9
12.คณะกรรมการของสมาคมฯ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี	29	22.3	101	77.7
13.สมาคมฯ จะมีการประชุมสามัญประจำปีแก่ชาวไร่อ้อยปีละ 1 ครั้ง	119	91.5	11	8.5
14.คณะกรรมการของสมาคมฯ คัดเลือกมาจากชาวไร่อ้อยผู้ที่เป็นและไม่ใช่สมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย	73	56.2	57	43.8
15.สมาคมฯ จัดการเรื่องตลาดรับซื้อผลผลิตอ้อย	105	80.8	25	19.2

เกษตรกรชาวไร่อ้อยในอำเภอเกาะคา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.1 เข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 36.9 อยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ระดับความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

ระดับความรู้	ช่วงคะแนนความรู้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อย	น้อยกว่า 10	48	36.9
มาก	มากกว่า 10	82	63.1
รวม		130	100.0

2.7 ความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

จากการศึกษาถึงระดับความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคม ของเกษตรกรชาวไร่อ้อย จำนวน 24 ข้อความ โดยให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยระบุคำตอบตามระดับความพอใจ ในผลการดำเนินงานของสมาคม และกำหนดคะแนนให้ตามระดับความพอใจ จากนั้นนำคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลระบุมา คำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อความ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.12 ข้อความที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 16 สมาคมชาวไร่อ้อยไม่ได้ช่วยเหลือชาวไร่อ้อยในการจัดหาปัจจัยการผลิต (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.67) ข้อความที่ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 ราคาอ้อยที่ชาวไร่อ้อยขายให้กับโรงงาน เป็นราคาที่ยุติธรรมแล้ว (ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.25) (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
1 ราคาอ้อยที่ชาวไร่ขายให้กับโรงงานเป็นราคาที่ยุติธรรมแล้ว	3 (2.3)	27 (20.8)	100 (76.9)	1.25	0.49	น้อย
2 สมาคมมีส่วนช่วยให้ชาวไร่อ้อยขายอ้อยได้ในราคาที่สูงขึ้น	50 (38.5)	64 (49.2)	16 (12.3)	2.26	0.67	ปานกลาง
3 การเข้าเป็นสมาชิกสมาคมทำให้เกิดความมั่นคงในการขายผลผลิต	46 (35.4)	74 (56.9)	10 (7.7)	2.28	0.60	ปานกลาง
4 สมาคมชาวไร่อ้อยไม่ช่วยเหลือด้านสวัสดิการ	93 (71.5)	25 (19.2)	12 (9.3)	2.62	0.65	มาก
5 สมาคมสามารถช่วยจัดปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ได้	15 (11.5)	98 (75.4)	17 (13.1)	1.99	0.50	ปานกลาง
6 สมาคมทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างชาวไร่อ้อยกับทางโรงงานน้ำตาลและหน่วยงานราชการได้เป็นอย่างดี	40 (30.8)	78 (60.8)	12 (9.2)	2.21	0.60	ปานกลาง
7 สมาคมไม่ได้ให้บริการคำแนะนำ และความรู้แก่ชาวไร่อ้อย	81 (62.3)	41 (31.5)	8 (6.2)	2.56	0.61	มาก
8 สมาคมได้แนะนำส่งเสริมให้ความรู้แก่ชาวไร่อ้อยในด้านธุรกิจการผลิตและการตลาดอย่างครบถ้วน	3 (2.3)	91 (70.0)	36 (27.7)	1.75	0.49	ปานกลาง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
9 สมาคมมีเจ้าหน้าที่ไว้คอยช่วยเหลือ ชาวไร่้อยในการติดต่อประสาน งานกับทางโรงงานหรือหน่วยงาน ราชการได้อย่างรวดเร็ว	36 (27.7)	75 (57.7)	19 (14.6)	2.13	0.64	ปานกลาง
10สมาคมได้ให้ความช่วยเหลือใน ด้านสินเชื่อเพื่อการผลิต	98 (75.4)	12 (9.2)	20 (15.4)	2.60	0.74	มาก
11สมาคมให้ประโยชน์ด้านข้อมูลข่าว สาร ภาวะการผลิตล่าช้าอย่าง ต่อเนื่อง	7 (5.4)	78 (60.0)	45 (34.6)	1.71	0.56	ปานกลาง
12การจัดการของสมาคมเกี่ยวกับ ตลาดรับซื้อผลผลิต้อย	39 (30.0)	71 (54.6)	20 (15.4)	2.15	0.66	ปานกลาง
13สมาคมเปิดโอกาสให้ชาวไร่้อย ได้แสดงความคิดเห็นต่อการบริหาร งานของสมาคมอย่างสม่ำเสมอ	11 (8.5)	75 (58.5)	43 (33.0)	1.75	0.60	ปานกลาง
14สมาคมไม่มีการจัดงานพบปะสัง- สรรค์ระหว่างชาวไร่้อยที่เป็น และ ไม่เป็นสมาชิก	63 (48.5)	56 (43.1)	11 (8.5)	2.40	0.64	มาก
15สมาคมให้โอกาสชาวไร่้อยนำ ปัญหาต่างๆมาปรึกษาหารือ แก้ไข ข้อบกพร่องอยู่เป็นประจำ	2 (1.5)	87 (66.9)	41 (31.5)	1.70	0.49	ปานกลาง
16สมาคมไม่ได้ช่วยเหลือชาวไร่้อย ในการจัดซื้อจัดหาปัจจัยการผลิต	98 (75.4)	22 (16.9)	10 (7.7)	2.67	0.61	มาก

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
17สมาคมมีการดำเนินงานที่ยุติทัน วัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพที่จะทำ ให้เกิดความมั่นคงถาวร	6 (4.6)	86 (66.2)	38 (29.2)	1.75	0.53	ปานกลาง
18สมาคมมีเงินกู้ให้แก่ชาวไร่ด้วย	99 (76.2)	9 (6.9)	22 (16.9)	2.60	0.76	มาก
19สมาคมให้ความช่วยเหลือบรรเทา ของชาวไร่ที่มีความรู้ความสามารถ ในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา อนามัย ฯลฯ	6 (4.6)	25 (19.2)	99 (76.2)	1.28	0.55	น้อย
20ชาวไร่ร้อยละหนึ่งที่ทำไร่ร้อยละน้อย เกินไปทำให้ไม่ยากเป็นสมาชิก	39 (30.0)	22 (16.9)	69 (53.1)	1.77	0.89	ปานกลาง
21สมาคมไม่ได้ทำให้คุณภาพชีวิตของ ชาวไร่ดีขึ้น	66 (50.8)	60 (46.2)	4 (3.1)	2.48	0.56	มาก
22สมาคมช่วยให้ชาวไร่ร้อยละมีรายได้ เพิ่มขึ้น	46 (35.4)	68 (52.3)	16 (12.3)	2.23	0.65	ปานกลาง
23สมาคมควรลดค่าบำรุงร้อยละของ สมาคม แก่ชาวไร่ร้อยละ	77 (59.2)	35 (26.9)	18 (13.8)	2.45	0.72	มาก
24สมาคมไม่มีนโยบายที่จะทำให้ชาว ไร่ร้อยละเกิดการรวมกลุ่ม	57 (43.8)	63 (48.5)	10 (7.7)	2.36	0.62	มาก
เฉลี่ย				2.12	0.62	ปานกลาง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรชาวไร่อ้อย กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อย

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรชาวไร่อ้อย กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกสมาคมชาวไร่อ้อย

3.1.1 อายุ

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เมื่อวิเคราะห์พบว่า ค่าของไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.7873 มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 5.99 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็น และไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย นั่นคืออายุของเกษตรกรจะมากหรือน้อยไม่มีผลต่อการเป็นและไม่เป็นสมาชิก (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ของอายุกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

อายุเกษตรกร (ปี)	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
ต่ำกว่า 30	3 (2.31)	7 (5.29)	10 (7.69)
31 - 40	7 (5.43)	29 (22.26)	36 (27.69)
มากกว่า 41	22 (16.94)	62 (47.69)	84 (64.62)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 0.7873 \quad \text{NS}, \quad \chi^2 (2, 0.05) = 5.99$$

3.1.2 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร้อ้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้วปรากฏว่าค่าของ ไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 2.337 มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 5.99 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร้อ้อย นั่นคือ ระดับการศึกษาสูงหรือต่ำจะไม่มีผลต่อการเป็นและไม่เป็นสมาชิก (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษากับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร้อ้อย

ระดับการศึกษา	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
ต่ำกว่า ป.4	3 (2.31)	3 (2.31)	6 (4.62)
ป.4 - ป.6	28 (21.54)	90 (69.23)	118 (90.77)
สูงกว่า ป.6	1 (0.77)	5 (3.84)	6 (4.61)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 2.337$$

NS,

$$\chi^2 (2, 0.05) = 5.99$$

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวไร่อ้อย กับการเป็น และไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

3.2.1 รายได้

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่ อ้อยเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้ว ปรากฏว่าค่าของ ไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 2.4372 มีค่า น้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 5.99 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่า รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย นั่นคือ รายได้ของ เกษตรกรชาวไร่อ้อยจะมากหรือน้อยจะ ไม่มีผลต่อการเป็นและไม่เป็นสมาชิก (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ของรายได้กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

ระดับรายได้(บาท)	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
ต่ำกว่า 25,000	8 (6.15)	21 (16.16)	29 (22.31)
25,001 - 45,000	17 (13.08)	41 (31.54)	58 (44.62)
มากกว่า 45,001	7 (5.38)	36 (27.69)	43 (33.07)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 2.4372 \quad \text{NS}, \quad \chi^2 (2, 0.05) = 5.99$$

3.2.2 ขนาดพื้นที่ถ่อครอง

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถ่อครองกับการเป็นและ ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้ว ปรากฏว่าค่าของไคสแควร์ที่คำนวณได้ เท่ากับ 5.1626 มีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 5.99 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่า พื้นที่ถ่อครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นและ ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย นั่นคือ พื้นที่ถ่อครองของเกษตรกรชาวไร่อ้อยจะมีมากหรือน้อยจะไม่มีผลต่อการเป็น และ ไม่เป็นสมาชิก (ตารางที่ 20) ความแตกต่างกันของพื้นที่ - ไม่มีผลต่อการเป็นและ ไม่เป็น

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ของพื้นที่ถ่อครองกับการเป็นและ ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

จำนวนของพื้นที่ถ่อครอง (ไร่)	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
ต่ำกว่า 10	12 (9.23)	22 (16.92)	34 (26.15)
11 - 20	16 (12.31)	46 (35.38)	62 (47.69)
มากกว่า 21	4 (3.08)	30 (23.07)	34 (26.15)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 5.1626$$

NS,

$$\chi^2 (2, 0.05) = 5.99$$

3.2.3 การได้รับข่าวสารทางการเกษตร

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารทางการเกษตรกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้ว ปรากฏว่าค่าของ ไคสแควร์ที่คำนวณได้ เท่ากับ 3.155 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 5.99 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่า การได้รับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็น และไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย นั่นคือ การได้รับข่าวสารของเกษตรกรชาวไร่อ้อยไม่มีผลต่อการเป็นและไม่เป็นสมาชิก (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ของการได้รับข่าวสารทางการเกษตร กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

ระดับการได้รับข่าวสาร	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
ได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับน้อย	18 (13.85)	70 (53.84)	88 (67.69)
ได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับปานกลาง	14 (10.77)	27 (20.77)	41 (31.54)
ได้รับข่าวสารทางการเกษตรในระดับมาก	-	1 (0.77)	1 (0.77)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 3.155 \quad \text{NS}, \quad \chi^2 (2, 0.05) = 5.99$$

3.2.4 ความต้องการเงินกู้

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเงินกู้กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้ว ปรากฏว่าค่าของไคสแควร์ที่คำนวณได้ เท่ากับ 0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่า ความต้องการเงินกู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย นั่นคือ เกษตรกรชาวไร่อ้อยจะมีความต้องการเงินกู้หรือไม่ต้องการเงินกู้ จะไม่มีผลต่อการเป็น และไม่ เป็นสมาชิก (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ของความต้องการเงินกู้กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่
อ้อย

ความต้องการเงินกู้	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
ไม่ต้องการ	9 (6.92)	25 (19.23)	34 (26.75)
ต้องการ	23 (17.69)	73 (56.16)	96 (73.85)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 0.003$$

NS,

$$\chi^2 (1, 0.05) = 3.84$$

๑/๓๖

เลขทะเบียน	เลขหมู่ 633.6
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๑/๒๑๖	

3.2.5 การเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาล

ผลการศึกษา การเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาลมีความสัมพันธ์กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้วค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ เท่ากับ 24.55 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 6.63 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 แสดงว่าการที่เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาลมีผลต่อการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาลอยู่แล้วย่อมจะมีความรู้ ประสบการณ์ในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับ และผลดีผลเสียของการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมมากกว่าเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสมาคมฯ ใดๆ เลย (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ของการเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาล กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

ลักษณะการเป็นสมาชิก	ไม่เป็นสมาชิก (ไร่อ้อยละ)	เป็นสมาชิก (ไร่อ้อยละ)	รวม
การเป็นสมาชิกโรงงานน้ำตาล			
ไม่เป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาล	11 (8.46)	2 (1.54)	13 (10.00)
เป็นสมาชิกของโรงงานน้ำตาล	21 (16.15)	96 (73.85)	117 (90.00)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 24.55^{**}$$

$$\chi^2 (1, 0.01) = 6.63$$

3.2.6 ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของสมาคม

ผลการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย มีความสัมพันธ์กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เมื่อวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้ เท่ากับ 43.79 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 6.63 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 แสดงว่า ความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อยมีความสัมพันธ์กับการเป็น และไม่เป็นสมาชิกชาวไร่อ้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เป็นสมาชิกของสมาคม จะมีการติดต่อประสานงานกับทางสมาคมอยู่เสมอ สามารถรับรู้ข้อมูล ข่าวสารการบริการ บทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของสมาคมได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สารีช (2537) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสมาชิกภาพของเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง ของจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรผู้ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์อยู่แล้ว ย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์มากกว่า เกษตรกรผู้ที่ไม่เป็นสมาชิก (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของสมาคม กับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

ระดับความเข้าใจ(คะแนน)	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
น้อยกว่า 10	28 (21.54)	20 (15.38)	48 (36.92)
มากกว่า 10	4 (3.08)	78 (60.00)	82 (63.08)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 43.79^{**}$$

$$\chi^2 (1,0.01) = 6.63$$

3.2.7 ความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

ผลการศึกษา ความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แล้ว ปรากฏว่า ค่าของ ไคสแควร์ที่คำนวณได้ เท่ากับ 5.389 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางเท่ากับ 5.99 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 แสดงว่า ความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคมไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างความพอใจในผลการดำเนินงานของสมาคม กับการเป็นและ
ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย

ระดับความพอใจ	ไม่เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	รวม
น้อย	3 (2.31)	2 (1.54)	5 (3.85)
ปานกลาง	28 (21.54)	84 (64.61)	112 (86.15)
มาก	1 (0.77)	12 (9.23)	13 (10.00)
รวม	32 (24.62)	98 (75.38)	130 (100.0)

$$\chi^2 = 5.389 \quad \text{NS}, \quad \chi^2 (2, 0.05) = 5.99$$

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เหตุผลของเกษตรกรชาวไร่อ้อยต่อการเข้าเป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง

เหตุผลของการเข้าเป็นสมาชิก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวไร่อ้อยของอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ที่เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อยเขลางค์นคร จังหวัดลำปาง มีเหตุผล ดังนี้

1. สมาคมชาวไร่อ้อยเป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกกับทางโรงงานน้ำตาล
2. การเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย จะทำให้เกิดการรวมกลุ่ม และสร้างอำนาจต่อรองเรื่องราคาอ้อย
3. สมาคมฯ จะให้ความช่วยเหลือ หรือให้การบริการในเรื่องของความรู้ วิชาการต่างๆ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูอ้อย และฝึกอบรมเพิ่มความรู้เรื่องอ้อยแก่สมาชิกชาวไร่อ้อยที่สนใจ
4. สมาคมฯ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการกำหนดราคาอ้อย และระยะเวลาในการตัดอ้อยส่งโรงงาน เช่น ในกรณีอ้อยของสมาชิกชาวไร่อ้อยถูกไฟไหม้ ทางสมาคมฯ จะรีบดำเนินการให้สมาชิกตัดอ้อยส่งโรงงานก่อนผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก

เหตุผลของผู้ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมชาวไร่อ้อย มีดังนี้ คือ

1. เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสมาคมฯ อันอยู่ก่อนแล้ว เช่น สมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสมาชิกของสหกรณ์การเกษตร
2. สมาคมฯ ไม่ได้ช่วยเหลือสมาชิกอย่างแท้จริง
3. สมาคมฯ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ในการให้คำแนะนำในเรื่องวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ อย่างถูกต้อง
4. การดำเนินงานของสมาคมฯ ยังล่าช้า และไม่มีบริการด้านสินเชื่อ

ปัญหาการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

1. ปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการในด้านต่างๆ คือ
  - 1.1 การบริการในด้านเอกสาร วิชาการ และการให้ความรู้ในการฝึกอบรมยังมีน้อย

เพียงปีละ 1 ครั้ง เท่านั้น

1.2 สมาคมฯ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ในการรับสมัครใหม่แต่ละปี

2. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ บุคลากร และการบริหารงาน

2.1 เจ้าหน้าที่ยังมีน้อย มีเจ้าหน้าที่เพียง 5 คน

2.2 การติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหาร กับสมาชิกยังมีน้อย

3. ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน การเป็นตัวแทน และอื่นๆ

3.1 การประสานงานระหว่างเกษตรกรชาวไร่อ้อยกับโรงงานน้ำตาลยังล่าช้า

3.2 ปริมาณรถขนอ้อยยังไม่เพียงพอต่อปริมาณอ้อยที่ตัด และล่าช้า

3.3 การติดต่อและประสานงานระหว่างสมาคมฯ กับสมาชิกชาวไร่อ้อยยังไม่ดีเท่าที่ควร

3.4 การตรวจสอบความหวานของอ้อยยังไม่ยุติธรรม เพราะว่าทางโรงงานจะชั่งน้ำหนักอ้อย และตรวจสอบความหวานคละกัน ทำให้ได้ความหวานต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด เกษตรกรชาวไร่อ้อยจึงขายอ้อยได้ราคาต่ำด้วย

3.5 ขาดแคลนแรงงานเพราะแรงงานส่วนใหญ่จะเคลื่อนย้ายไปสู่ภาคอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมเซรามิค

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวไร่อ้อยต่อการดำเนินงานของสมาคมชาวไร่อ้อย

1. สมาคมฯ ควรมีการให้บริการความรู้ เอกสาร และการฝึกอบรมแก่สมาชิกในรอบปีให้มากขึ้น จาก 1 ครั้ง เป็น 2-3 ครั้ง

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสมาคมฯ อยู่เสมอๆ โดยทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน

3. สมาคมฯ ควรจะประสานงานกับทางโรงงานอย่างรวดเร็ว ในกรณีอ้อยของสมาชิกถูกไฟไหม้

4. สมาคมฯ ควรจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่สมาชิก ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

5. การตรวจสอบความหวานอ้อย ควรมีตัวแทนของเกษตรกรชาวไร่เข้าร่วมด้วย

6. สมาคมฯ ควรเสนอคณะกรรมการที่เข้าเป็นตัวแทนฝ่ายชาวไร่อ้อยเข้าไปร่วมเพื่อกำหนดราคาอ้อยขั้นต่ำ ต้นละ 600-700บาท